

آیات قرآن کریم در شأن امام حسین (علیه السلام)

۱. لؤلؤ و مرجان

“ یخرج منهما اللؤلؤ والمرجان ” (الرحمن ۲۲)
و خارج کرد از آن دو دریا ، لؤلؤ و مرجان را .
از امام صادق (علیه السلام) روایت است که منظور از ” لؤلؤ و مرجان “ امام حسن و امام حسین علیهما السلام است . (تفسیر البرهان ، ج ۴ ، ص ۲۶۵ ، حدیث ۳)

۲. عروه الوثقی

“ ... فقد استمسك بالعروه الوثقی لانفصام لها ... ” (بقره ۲۵۶)
به رشته محکم و استواری چنگ زده و هرگز گسسته نخواهد شد .
امام باقر (علیه السلام) از حضرت رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) نقل می کند که آن حضرت فرمود: هر گاه می خواهید به رشته محکمی چنگ بزنید ، پس علی و حسن و حسین را به ولایت بگیرید . (کامل الزیارات ، ابن قولیه ، ص ۵۱ ، حدیث ۶)

۳. پیروزی بزرگ

“ یا لیتنی كنت معهم فافوز فوزاً عظیماً ” (نساء ۷۳)
می گویند: ای کاش ما هم با آنها بودیم و به رستگاری بزرگی می رسیدیم .
امام رضا (علیه السلام) به “ ریان بن شیب ” فرمود: ای پسر شیب! اگر دوست داری که در مکان های بنا شده در بهشت با پیامبر و خاندانش باشی ، پس قاتلان حسین (علیه السلام) را لعنت نما ، ای پسر شیب !
اگر دوست داری به ثواب کشته شدگان در راه حسین برسی پس چون او را یاد کنی بگو: “ ای کاش با آنان بودم و به پیروزی و کامیابی بزرگی می رسیدم ” . (امالی ، صدوق ص ۱۳۰)

۴. خویشاوندان پیامبر

“ واعبدوا الله و لا تشركوا به شیئاً و بالوالدین احساناً و بذی القربی ... ” (نساء ۳۶)
و خدای یکتا را بپرستید و هیچ چیزی را شریک او نگیرید و احسان کنید به پدر و مادر و خویشاوندان .
در روایتی از امام صادق (علیه السلام) آمده است که منظور از ” والدین “ رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) و علی (علیه السلام) است و منظور از ” ذی القربی “ حسن و حسین علیهما السلام است .
(بحار الانوار ، ج ۲۳ ، ص ۲۶۹ ، ص ۱۹)

۵. نفس مطمئنه

“ یا ایته النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیه مرضیه ” (فجر ، ۲۷ و ۲۸)
تو ای روح آرام یافته به سوی پروردگارت باز گرد ، در حالی که هم تو از او خشنودی و هم او از تو خشنود است .

امام صادق (علیه السلام) فرمود: سوره فجر را در نمازهای واجب و مستحب خود بخوانید ، که آن سوره امام حسین (علیه السلام) است .

“ ابو اسامه که در مجلس حاضر بود پرسید: چگونه این سوره به حسین بن علی اختصاص دارد ؟ فرمود : آیا آن سخن را نشنیده ای که خدا فرمود یا ايتها النفس المطمئنه منظور خداوند از نفس مطمئنه حسین بن علی است که دارای روح آرام یافته ای است و هم خدا از او راضی است و هم او از خدا راضی است . (بحارالانوار، علامه مجلسی، ج ۴۴، ص ۲۱۸)

۶. بشارت حسینی

“ قلنا یا نار کونی برداً و سلاماً علی ابراهیم “ (انبیاء ، ۶۹)
ما خطاب کردیم: ای آتش ! برای ابراهیم سرد و سالم باش .
امام صادق (علیه السلام) از امام حسین (علیه السلام) روایت می کند که آن حضرت در کربلا ، قبل از کشته شدن فرمود :

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) گفت : پسر من ! تو روزی به عراق می روی و به شهادت می رسی و جماعتی با تو به شهادت می رسند و سپس آن حضرت آیه مبارکه فوق را تلاوت کرد ، و فرمود: جنگ برای تو و اصحابت سرد و سالم می شود . پس بشارت داد بر آنان که به خدا قسم ! اگر ما را به قتل برسانند ، ما وارد بر پیامبرمان می شویم ... (بحارالانوار ، ج ۴۵ ، ص ۸۰ ، حدیث ۶)

۷. بشارت

و يبشر المؤمنین الذین يعملون الصالحات ان لهم اجرًا حسنًا . (کهف ۲)
و اهل ایمان را که عمل آنها نیکوست ، به اجر بسیار نکو بشارت دهد.
روایت شده است از ابن عباس که گفت رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) بشارت داد علی و جعفر و عقیل و حمزه و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را به بهشت ؛ چون آنها مصداق الذین يعملون الصالحات بودند . (بحارالانوار ، ج ۴۱ ، ص ۱۷ ، حدیث ۱۰)

۸ . ماه و خورشید

والقمر اذا تلاها و النهار اذا جلاها (شمس ۳و۲)
قسم به ماه که پیرو آفتاب تابان است و قسم به روز ، هنگامی که جهانی را روشن می کند .
امام صادق (علیه السلام) فرمود :
منظور از آیه شریفه فوق امام حسن و امام حسین علیهما السلام است و منظور از والنهار اذا جلاها قیام امام زمان (عج) ... (بحارالانوار ، ج ۲۴ ، ص ۷۳ ، حدیث ۶)

۹. تخت های عزت

ان الابرار لفي نعيم علي الارائك ينظرون (مطففين ، ۲۳و۲۲)
به درستی که نیکو کاران در بهشت متنعم هستند ، بر تخت های عزت تکیه زنند و نعمت های خدا را می

نگرند .

از ابن عباس روایت شده است که این آیه در حق علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام نازل شده است . (مناقب ، ج ۴ ، ص ۲)

۱۰. به چه گناهی کشتید ؟

و اذا المؤودة سئلت بای ذنب قتلت . (تکویر ۸ و ۹)
و هنگامی که از دختر زنده به گور شده باز پرسند به کدامین گناه کشته شده است ؟
از امام صادق (علیه السلام) روایت شده است که ، منظور از دو آیه فوق حضرت امام حسین (علیه السلام)
است و این دو آیه در حق او نازل شده است . (بحار الانوار ، ج ۲۳ ، ص ۲۵۵ ، حدیث ۶ و ج ۴۴)

۱۱. صور الهی

یوم ترجف الراجفة تتبعها الرادفة (نازعات، ۷ و ۶)
روزی که لرزنده بلرزد و پی آن لرزه دیگری افتد .
از امام صادق (علیه السلام) روایت است که منظور از الراجفه حسین بن علی (علیه السلام) است . (تدویل
الایات ، ج ۲ ، ص ۷۶۲ ، حدیث ۱)

۱۲. مثل اصحاب کهف

ام حسبت ان اصحاب الکهف و الرقیم كانوا من آیاتنا عجباً . (الکهف ، ۹)
آیا گمان کردی ، اصحاب کهف و رقیم از آیات عجیب ما بودند ؟
منهال می گوید : به خدا در دمشق بودم که دیدم ، سر بریده حسین بالایی نیزه آیه فوق را تلاوت نمود و
فرمود : شگفت تر از مثل اصحاب کهف ، حکایت کشته شدن و حمل (و بر نیزه شدن) سر من است . (تأویل
الایات)

۱۳. مغربین

رب المشرقین و رب المغربین (الرحمن ، ۱۷)
آن خدایی که آفریننده دو مشرق و مغرب است .
در روایتی که از امام صادق (علیه السلام) در مورد آیه فوق پرسیدند ، ایشان فرمود : منظور از مشرقین
رسول خدا و امیر المومنین علیهما السلام است و منظور از مغربین امام حسن و امام حسین علیهما السلام
است . (بحار الانوار ، ج ۲۴ ، ص ۶۹ ، حدیث ۲)

۱۴. آیه طهارت

انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیراً (احزاب ، ۳۳)
خداوند چنین می خواهد که رجس و هر آلایش را از شما خانواده نبوت ببرد و شما را از هر عیب پاک و منزه
می داند .

روایات بی شماری در تفسیر این آیه شریفه از معصومین علیهم السلام وارد شده است که فرموده اند ، منظور از اهل بیت خمه طیبه هستند . (امالی، شیخ صدوق ، ص ۴۷۳)

۱۵. پشتوانه امامت

و جعلها كلمة باقية في عقبه لعلهم يرجعون (زخرف ۲۸)
و این خدا پرستی را در همه ذریه خود (محمد (صلی الله علیه و آله و سلم)) تا قیامت باقی قرار داد تا فرزندان او به خدای یکتا رجوع کنند .
از رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) نقل شده است که فرمود : خداوند امامت را در پشت حسین (علیه السلام) قرار داد و نه امام دیگر از صلب اویند . (تفسیر نوالثقلین ، ج ۴ ، ص ۲۹۷ ، حدیث ۲۶)

۱۶. مزدی نمی خواهم

قل لا اسئلكم عليه اجراً الا المودة في القربى ... (شوری، ۲۳)
بگو مزدی برای رسالت نمی خواهم مگر دوستی و محبت با خویشاوندانم .
از رسول خدا سؤال کردند منظور از قریبی در آیه فوق چه کسانی هستند ؟ حضرت فرمود : علی و فاطمه ، حسن و حسین علیهم السلام . (شواهد التنزیل ، ج ۲ ، ص ۱۹۴)

۱۷. در راه حج

فخرج منها خائفاً يترقب ... (قصص ، ۲۱)
پس (موسی) هراسان از شهر خارج شد در حالی که چشم به راه بود .
وقتی امام حسین (علیه السلام) از مدینه به طرف مکه راهی شد ، آیه فوق را قرائت می کرد . (ارشاد ، ج ۲ ، ص ۳۵)

۱۸. قاری قرآن

و سيعلم الذين ظلموا اي منقلب ينقلبون . (شعرا، ۲۲۷)
و آنانکه ظلم و ستم کردند ، به زودی خواهند دانست که به چه کیفر و دوزخ انتقامی بازگشت می کنند .
در مقاتل معتبری آمده است هنگامی که سر امام حسین (علیه السلام) را جدا نمودند و بر نیزه زدند ، آیه فوق را تلاوت می نمود . (تفسیر برهان ، ج ۳ ، ص ۱۹۴ ، حدیث ۵)

۱۹. اهل سجود

و تقلبك في الساجدين ... (شعرا ، ۲۱۹)
از ابی الجارود نقل شده است که امام باقر (علیه السلام) فرمود : منظور از آیه فوق ، علی ، فاطمه ، حسن ، حسین و اهل بیت آنهاست . (تأویل الایات ، ج ۱ ، ص ۳۹۶ ، حدیث ۲۳)

۲۰. دور از شهر و دیار

الذين اخرجوا من ديارهم بغير حق الا ان يقولوا ربنا الله ... (الحج ، ۴۰)

همان ها که از خانه و شهر خود ، به ناحق رانده شدند ، جز این که می گفتند : پروردگار ما خدای یکتاست .
امام صادق (علیه السلام) درباره آیه فوق فرمود : این آیه درباره علی و جعفر و حمزه نازل شد و در حسین
(علیه السلام) تحقق یافت . بر همه آنان درود و سلام باد . (بحارالانوار ، ج ۴۴ ، ص ۲۱۹ ، حدیث ۹)

۲۱. پیروی از حسین - اطاعت از خدا

و من يطع الله و رسوله و يخش الله و يتقه فاولئك هم الفائزون . (النور ، ۵۲)
و هر کس خدا و پیامبرش را اطاعت کند و از خدا بترسد و از مخالفت فرمانش بپرهیزد ، چنین کسانی همان
پیروزمندان واقعی هستند .

رسول خدا ضمن حدیثی می فرماید : سعادت‌مند ، آنانند که از دوستان و پیروان حسین (علیه السلام)
هستند ، به خدا سوگند ایشان در روز قیامت پیروز و نیکبخت هستند . (همان ، ص ۲۲۵)

۲۲. من بیمار حسینم

فَنظَرُ نَظْرَةَ فِی النِّجْمِ وَ فَمَّا لَ انِّی سَقِیْمٌ (الصافات ، ۸۸ و ۸۹)
پس نگاهی به ستارگان افکند و گفت من بیمارم و با شما به مراسم جشن نمی آیم .
امام صادق (علیه السلام) درباره این آیه فرمود : ابراهیم (علیه السلام) بر مصابی که بر حسین (علیه السلام)
فرود می آید اندیشه نمود و گفت : من از آنچه بر حسین (علیه السلام) می آید ، بیمار گشته ام . (عوالم ، ج
۱۷ ، ص ۹۸)

۲۳. حسین (علیه السلام) و زکریا

لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا . (مریم ، ۷)
و پیش از این هم نامی برای او قرار ندادیم . امام صادق (علیه السلام) فرمود : منظور از آیه فوق حسین بن
علی و یحیی بن زکریا است که از قبل ، هم نامی نداشت و آسمان فقط بر آن دو ، چهل روز گریه کرد .
گفته شد : گریستن آسمان چگونه بود ؟ فرمود : به سرخی طلوع و به سرخی ، غروب می کرد . (کامل
الزیارات ، ص ۸۹)

۲۴. کلمه طیبه

الم تر كيف ضرب الله مثلاً كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت و فرعها في السماء . (ابراهیم ، ۲۴)
آیا ندیدی چگونه خداوند کلمه طیبه را به درخت پاکیزه ای تشبیه کرد که ریشه آن (در زمین) ثابت و
شاخه آن در آسمان است ؟

امام صادق (علیه السلام) در مورد آیه فوق فرمود : ریشه این درخت ، رسول خدا و شاخه آن امیر المومنین
(علیه السلام) است و امام حسن و حسین علیهما السلام میوه آن به شمار می آیند که نه تن از فرزندان او
نیز شاخه های کوچک تر آنند و شیعیان نیز به منزله برگ آن هستند . (کمال الدین ، ص ۳۴۵)

۲۵. قربانی بزرگ

و فدیناه بذبح عظیم . (صافات ، ۱۰۷)
و او را در ازای قربانی بزرگی باز رهنیدیم . از امام رضا (علیه السلام) روایت شده است که فرمود : منظور از
ذبح عظیم در آیه فوق امام حسین (علیه السلام) است . (عیون اخبار الرضا (ع) ، ج ۱ ، ص ۲۰۹)

۲۶. سؤال بی جا

لایسئل عما یفعل و هم یسئلون . (انبیاء ، ۲۳)
و او بر هر چه که می کند سؤال نشود ، ولی خلق از کردارشان باز خواست می شود .
مردی از امام هشتم (علیه السلام) پرسید : به چه خاطر امامت در صلب امام حسن قرار نگرفت ؟ حضرت
فرمود : چون خداوند امامت را در صلب امام حسین (علیه السلام) قرارداد و در صلب امام حسن (علیه السلام)
قرار نداد و سپس ایه فوق را قرائت نمود . (عیون اخبار الرضا (ع) ، جلد ۲ ، ص ۸۲)

۲۷. تفسیری از امام زمان (عج)

کهیعیص (مریم ، ۱)
سعد بن عبدالله قمی از امام عصر (عج) در مورد آیه فوق سؤال نمود ، امام (علیه السلام) فرمود : این حروف
از خبرهای غیبی خداوند است که به بنده اش زکریا داد .
زکریا هنگامی که به اسماء خمس طیبه اطلاع یافت ، هر گاه به نام مبارک امام حسین (علیه السلام)
می رسید ، اشک در چشمانش حلقه می زد . روزی از خداوند علت این حال را پرسید ، خداوند داستان کربلا
را در قالب این حروف برایش بیان فرمود .
پس "کاف" یعنی کربلا و "ها" یعنی هلاکت عترت و "یا" یعنی یزید که قاتل آن حضرت بود و "عین" یعنی
عطش و تشنگی که بر آن حضرت مستولی می شود و صاد یعنی " صبر" آن حضرت بر کربلا .
زکریا وقتی جریان را شنید ، سه روز از مسجدش خارج نشد و مردم را راه نداد و بر حسین (علیه السلام)
گریست . (قصص الانبیاء ، ص ۳۹۸)

۲۸. رجعت

ثم ردنا لكم الكرة عليهم و امددناکم ... (اسراء ، ۶)
بار دیگر شما را بر آنها غلبه دادیم ...
امام صادق (علیه السلام) فرمود : اولین کسی که در رجعت برگردانده می شود ، امام حسین (علیه السلام)
است ... (الحسین فی القرآن ، ص ۹۶ ، به نقل از بحار الانوار)

۲۹. ذی القربی

ان الله یامر بالعدل و الاحسان و ایتاء ذی القربی ... (النحل ، ۹۰)
همانا خدا خلق را فرمان به عدل و احسان می دهد و به بذل و عطاء خویشاوندان امر می کند ...
از امام باقر (علیه السلام) روایت شده است که منظور از ذی القربی در آیه فوق امام حسن و امام حسین و
ائمه دیگرند . (کنز الدقائق ، ج ۷ ، ص ۲۵۷)

۳۰. اهل ذکر

فستلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون . (النحل ، ۴۳)
پس سؤال کنید از اهل ذکر (علماء و دانشمندان) اگر نمی دانید . از ابن عباس روایت شده است که : منظور از اهل ذکر در آیه فوق محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام هستند . (نهج الحق ، ص ۲۱۰)

۳۱. به خاطر طایفه ات

و لولا رهطک لرجمناک و ما انت علینا بعزیز . (هود ، ۹۱)
و اگر ملاحظه طایفه تو نبود سنگسارت می کردیم که تو را نزد ما عزت و احترامی نیست . در روایتی آمده است که منظور از " رهطک " علی بن ابی طالب و حمزه و جعفر و امام حسن و امام حسین علیهم السلام هستند . (تفسیر القمی ، ج ۲ ، ص ۱۲۶)

۳۲. دو میوه بهشتی

والتین والزیتون و طورسینین (تین ، ۱ و ۲)
قسم به تین و زیتون و قسم به طور سینا .
امام صادق (علیه السلام) فرمود : منظور از تین امام حسن است و منظور از زیتون امام حسین (علیه السلام) است . (تأویل الایات ، ج ۲ ، ص ۸۱۳ ، حدیث ۱)

۳۳. جوانمردان

انهم فتیة آمنوا بربههم و زدناهم هدی . (کهف ، ۱۳)
آنها جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آورده بودند و بر هدایتشان افزودیم .
ابو مخنف روایت کرده است که سر مبارک امام حسین (علیه السلام) در کوفه ناگهان سرفه ای کرد و آیه فوق را قرائت نمود . (بحار الانوار ، ج ۴۵ ، ص ۳۰۴ ، حدیث ۳)

۳۴. سستی در پیمان

و لقد عهدنا الی آدم من قبل فنسی و لم نجد له عزماً . (طه ، ۱۱۵)
و به یقین پیش از این با آدم پیمان بستیم ، پس فراموش کرد و او را استوار نیافتیم .
از امام صادق (علیه السلام) روایت شده است که فرمود : منظور از پیمان خداوند با حضرت آدم (علیه السلام) کلماتی بود در مورد محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام . (کافی ، ج ۱ ، ص ۴۱۶)

۳۵. تعلیم به حضرت آدم (علیه السلام)

و علم آدم الاسماء کلها ثم عرضهم علی الملائکه . (بقره ، ۳۱)
و خداوند همه نام ها را به آدم آموخت ، سپس آنها را بر فرشتگان عرض نمود .
در تفسیری که منسوب به امام عسگری (علیه السلام) است ، آمده که منظور از اسماء در آیه فوق نام مبارک

انبیا و محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام است . (تفسیر الامام ، ص ۲۱۷ ، حدیث ۱۰۰)

۳۶. آخرین راه

و ما ظلمونا و لكن كانوا انفسهم يظلمون . (بقره ، ۵۷)
به ما ظلم نمی کنند ، بلکه به نفس خود ستم می کردند .
از سکینه دختر امام حسین (علیه السلام) نقل شده است که زینب (س) به امام حسین (علیه السلام) فرمود : برادر ! ما را به حرم جدمان رسول خدا برگردان ، حضرت فرمود : خواهرم ! برای ما راه دیگری نیست . آنگاه امام گریست و آیه فوق را قرائت نمود . (موسوعه کلمات الحسین ، ص ۴۰۰ ، حدیث ۱۸۷)

۳۷. خدا را شاهد می گیرم

قال اني اشهد الله و اشهدواني بريء مما تشركون . (هود ، ۵۴)
گفت : من خدا را گواه می گیرم ، و شاهد باشید که من از آنچه جز او شریک می گیرید بیزارم .
در مقاتل معتبر آمده است که ، امام حسین (علیه السلام) روز عاشورا میان میدان ایستاد و آیه فوق را قرائت نمود . (خصائص الحسینیه ، ص ۳۵۷)

۳۸. مقابل اهل حرم

ولا تقتلوا النفس التي حرم الله الا بالحق ... (اسراء ، ۳۳)
و کسی را که خداوند خودش را حرام شمرده نکشید ، جز به حق .
امام صادق (علیه السلام) فرمود : با وجودی که خدا کشتن به غیر حق را حرام نموده بود ، امام حسین (علیه السلام) را در میان خانواده اش به قتل رساندند . (بحارالانوار ، ج ۴۴ ، ص ۲۱۸)

۳۹. دو لب مبارک

الم نجعل له عينين و لسانا و شفيتين . (بلد ، ۸ و ۹)
آیا ما به او دو چشم عطا نکردیم و زبان و دو لب به او ندادیم .
از امام باقر (علیه السلام) روایت شده است که فرمود : منظور از عینین رسول خدا است و منظور از لساناً امیر المومنین (علیه السلام) است و منظور از شفیتین امام حسن و امام حسین علیهما السلام است . (الحسین فی القرآن ، سید محمد الواحدی ، چاپ اول ، ص ۲۱۵)